

Andromache

Antonio Bioni Apostolo Zeno

Osoby a obsazení:

Pyrrhos, syn Achilleův, král epirský, milenec Andromachy

Braňo Holíček*

Andromache, vdova po Hektorovi, princezna trojská a otrokyně Pyrrhova

Kateřina Bohadlová

Odysseus, král Ithaky, řecký velvyslanec

Martin Bohadlo

Hermione, dcera Menelaa, krále Sparty, a Heleny, snoubenka Pyrrha a milenka Oresta

Vendula Štichová

Orestes, syn Agamemnona, krále argského, milenec Hermiony a přítel Odysseův

Aleš Pospíšil

Helenos, věštec Apollonův

Kristýna Matějová

Zpívající model

Jana Klugarová

Kukský soubor Geisslers Hofcomoedianten, specializující se na znovuvvádění oživování zapomenutých barokních textů, tentokrát ve své činoherně-komické inscenaci variují operní tragédii. V nedávné době se našlo kompletní libreto Apostola Zena s devíti áriemi a předehrou k Bioniho opeře Andromache z roku 1730. Děj opery se odehrává v mýtických dobách po dobytí Tróje. Andromache, dcera thébského krále, je vdovou po trójském vládcí Hektorovi, kterého zabil Achilles. Syn Achillův Pyrrhos, nový vládce Tróje, se však do své otrokyně Andromachy osudově zamiluje. Hnací silou všeho se stává láska..., a to ve všech podobách.

Překlad a přebásnění textů: Kateřina Bohadlová, **Dramaturgie a transkripce:** Stanislav Bohadlo, **Úprava libreta :** Geisslers Hofcomoedianten, **hudební aranžmá:** Stanislav Bohadlo, **souborová vizážistka a catering :** Blanka Vávrová, **dentistka souboru :** Magda Studená, **scéna:** Geisslers Hofcomoedianten, **kostýmy:** Kristýna Šrolová.

režie: Petr Hašek

premiéra: 26. 8. 2005 Comoedien-Haus, Kuks
obnovená premiéra: 22.8. 2008 Comoedien-Haus,
Kuks.

k textu

Antonio Bioni (1698 - 1739) je klíčovou postavou pro dějiny italské opery v Čechách. Dne 6. května 1723 v Praze podepsali A.M. Peruzzi a A. Denzio smlouvu o provozu pravidelné operní sezóny v Praze, Drážďanech a Lipsku. Denzio měl v Benátkách vytvořit 19členný soubor, Peruzzi sestavu schválit, a odcestovat do Čech, „dobře zásobený librety a podle potřeby poezii upravovat i psát“. Soubor měl mít 8 zpěváků, houslistu schopného řídit orchestr, malíře a architekta, strojníka, krejčího a také „maestra di musica, který bude umět zhudebnit jakoukoliv operu, kterou určí řečníci pánové Peruzzi a Denzio, až do výše čtyř ročně“. Tímto všestranným a pohotovým kapelníkem se stal Antonio Bioni. Syn benátského krejčího napsal a řídil svou první operu *Climene* v Chioggi roku 1721. Následovaly opery pro Ferraru a angažmá do Denzio-Peruzziho souboru. Smlouvou ze 6. června 1724 byl soubor přeměrován do Šporkových lázní Kuks, kam 23členná společnost přijela 11. srpna. Zde se v plenéru hrála Bionioho opera *Orlando furioso* o nedělích, útercích a čtvrtcích, ve zbývajících dnech hrál komedie v kukském divadle (Comodien-Hausu) činoherní soubor - toho roku s Heinrichem Rademinem (*Atalanta*). Dne 24. 9. se posledním představením v Kuksu uzavřela první letní Denziova sezóna a soubor se stěhoval do Prahy. Úspěch pražské premiéry Bionioho opery *Orlando furioso* 23. října 1724 byl obrovský a Šporkovi se dostávalo od pražské šlechty velkého obdivu. Šporkův dvorní básník G. B. Hancke po kukské premiéře napsal: „Řeka Vltava děkuje jménem českého království hraběti Šporkovi za uvedení italské opery do Čech“. Denzio-Peruzziho operní společnost hrála v Praze celou sezónu, nato opět následovaly letní produkce v lázních v Kuksu (1. 7. - 20. 9. 1725). Se vzrůstající popularitou ale došlo k roztržce mezi oběma provozovateli společnosti. Denzio napsal pražskému místodržitelství udání na Peruzziho pro nezaplacené dluhy, žádal jejich uvěznění a uznání sebe sama jako principála. Členové souboru včetně Bionioho jeho žádost podpořili a Peruzzi musel nakonec z Prahy odejít do Breslau. Ještě v listopadu 1725 se Bionioho opera *Armida* hrála ve Šporkově divadle, poté však z Prahy odešel do Breslau i Antonio Bioni s dalšími zpěváky. Bionioho *Orlando furioso* posloužil i jako inaugurační představení pro otevření divadla v Míčovně v Breslau, kde Bioni řídil představení v letech 1725 - 1734 a zkomponoval zde 21 oper. Protože mannheimský kurfiřt byl zároveň titulárním vratislavským arcibiskupem, získal A. Bioni i titul dvorního skladatele, avšak jeho osudy po roce 1734 jsou neznámé.

V nedávné době se našlo kompletní libreto Apostola Zena (1668-1750), benátského operního libretisty a básníka, spolu s dochovanými notovými zápisy devíti árií a předehrou k Bionioho opeře *Andromache* zkomponovanou pro vratislavskou sezónu 1729/30. Dochovaný materiál nese označení „*Arie Per Musica Del Signor Antonio Bioni Cantate In Brislavia Il Carnovale Dell'Anno 1730*“. Je zřejmé, že to byla právě tato opera, kterou Antonio Bioni zahájil svou kariéru vratislavského impresária v letech 1730 - 1734.

k ději

Ten, kdo četl *Andromache* Euripidovu nebo *Racinovu* a Euripidovu nebo *Senecovy Trojan*ky, zjistí, že mi byly vzorem a mnohdy jsem se pokusil jejich znamenité umění napodobit. Samotný obsah je známý každému, žádnou postavu jsem si nevymyslel, všechny mi poskytl četba antických dramatiků. Pouze jsem určitým způsobem propojil pravděpodobné s pravdivým, které lze jen stěží od sebe oddělit. Pro objasnění příběhu krátce shrnu vlastnosti a povahu každé vystupující postavy.

Andromache, dcera Eetiona, krále Théb v Cilicii, byla manželkou Hektora, syna Priamova, krále trojského. Poté, co Achilles zabil jejího manžela a po dobytí Troji se dostala do moci Pyrrha, který ji vášnivě miloval.

Astyanax byl syn Hektora a *Andromachy*. Po válce byl Řeky zabit na příkaz Odysseův. Podle většiny autorů ho Odysseus nechal svrhnout z vysoké věže v Troji. Jiní tvrdí, že *Andromache* našla způsob, jak podvést Odysseu a zachránit Astyanakta. Těch jsem se držel i já.

Pyrrhos, syn Achillea a synovec Pelea, jehož potomkům se říkalo *Pelevci*, byl králem epijským. Miloval *Andromachu*, oženil se s *Hermionou*, princeznou spartskou. *Hermione* se narodila jako dcera Menelaova, krále Sparty, z rodu *Atreovců*, a Heleny a stala se Pyrrhovou manželkou. Žárlivost na jeho milostný poměr s *Andromachou* ji dohnala k tomu, že pověřila Oresta, aby zabil nejprve *Andromachu* a pak i Pyrrha.

Odysseus, král Ithaky a manžel Penelopy, byl jedním z nejkrutějších nepřátel trojských a ten, který nejvíce trval na *Astyanaktově* smrti.

Telemachos byl jeho syn ve věku *Astyanakta*. Když jeho otec opustil Ithaku, toulal se po světě, aniž věděl, kým doopravdy je. Díky tomu mohl nechat *Andromachu*, aby ho dala zajmout v Ithace, protože ji Helenos, syn Priamův a věstec Apollonův, upozornil, že se *Astyanax* nachází v nebezpečí smrti, a že jediný způsob, jak ho zachránit, je zmocnit se *Telemacha*.

Helenos se postupem času oženil s *Andromachou* a kraloval s ní dlouhá léta v Adanii, kterou jim Pyrrhos daroval.

děkujeme :

Janě, že přijela
motorové pile

Jirkovi Ledvinkovi s rodinou
Milanovi, že pustil Blanku
zkoušeče sítěn za inspiraci

... a všem Geisslerům za bojovky

*Speciální Braňovo poděkování za vlídné přijetí do souboru

k souboru

Herecký soubor Geisslers Hofcomodianten byl vytvořen na popud Stanislava Bohadla ze členů náhodského divadla DRED - tato „mimo DREDová“ sekce fungovala již před znovu obnovením divadelního života v Kuksu. V roce 1999 pod názvem Arnoldiho herecká společnost inscenovala veselohru Johanna Friedricha Jüngera (1759 - 1797), vídeňského dvorního básníka písničho v duchu lidového divadla, s názvem *Únos* (1792). Tato hra byla a je dosud jedinou doloženou činohrou v zámeckém divadle vévody Petra Kuronského v Náchodě. Inscenace byla uvedena přesně po 200 letech znovu v Náchodě. V této inscenaci se již vytvořil stálý inscenační tým za dva roky vzniknuvších Geisslers Hofcomodianten. Výběrem a objevováním starých barokních textů se zaobírá „principál“ Stanislav Bohadlo, jejich překladem potom Kateřina Bohadlová (zároveň i herečkou) a Petr Hašek úpravou a režii textů. Výtvarná, scénografická a často i textová podoba inscenací potom vzniká kolektivně. Od třetí inscenace (*Atalanta* - krutá královna Tegeantů) má návrhy kostýmů a jejich výrobu na starosti Kristýna Šrolová. Herecké obsazení se od Arnoldiho herecké společnosti trochu proměnilo, ale jádro zůstalo stejné (Otakar Faifř, Kateřina Bohadlová, Martin Bohadlo, Petr Hašek, Michal Novák a přibýly Vendula Štichová a Barbora Hofmanová, Hana Stoklasová a letos nově Kristýna Matějová).

Působišťem a domovskou scénou souboru se stává postupně dobudovaný Comodien-Haus v Kuksu, kde každé léto připraví a nazkouší novou inscenaci, kterou potom ve světové premiéře uvedou na festivalu barokního umění Theatrum Kuks (poslední srpnový víkend). V průběhu roku se potom účastní řady amatérských i profesionálních přehlídek a festivalů a dalších kulturních akcí po celé republice.

Od roku 2001 se soubor prozatím zabývá výlučně starými barokními texty, vždy nějakým způsobem epjatými s Kuksem, a tím vlastně po necelých 300 letech navazuje na původní Geisslerovu hereckou společnost, působící na dvoře hraběte Šporka. Geisslers Hofcomodianten se nesnaží o doslovnou rekonstrukci původních barokních textů. Jde jim spíše o přesah baroka do současného přebujelého „neobarokního myšlení“. Věří, že se z těchto 300 let starých textů (kolikrát i nevalné umělecké úrovně), vždy dá vytvořit (přeinterpretovat) současné a něco sdělující divadlo.

délka představení : 55 min. bez přestávk

kontakt:

Petr Hašek - 777078896

mailto:hasanek@centrum.cz

impresário, manažer - Stanislav Bohadlo - 602470459

mailto:bohadlo@jmc.cz

www.geisslers.cz